Ålands landskapsregering

Dokumentnamn
UTLÅTANDE

Brevnr
20 Rk1c

Ärendenr
ÅLR2022/6543

Datum
7.9.2022

Hänvisning
Er begäran om utlåtande

Grundlagsutskottet
PeV@eduskunta.fi

Kontaktperson
Niclas Slotte

Ärende

Regeringens årsberättelse för år 2021, B 2/2022rd

Ålands landskapsregering konstaterar inledningsvis att år 2021 långt präglades av covid-19 pandemin, vilket i sig påverkade ärendeberedning och beslutsfattande. Enligt 38 § självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991) är skriftväxlingsspråket svenska mellan landskapets och rikets myndigheter. Innan republikens president, statsrådet, ett ministerium eller någon annan myndighet utfärdar föreskrifter som uteslutande gäller landskapet eller som annars har särskild betydelse för landskapet, ska landskapsregeringens utlåtande i saken inhämtas enligt 33 § självstyrelselagen.

Landskapsregeringen tvingas konstatera att riket i upprepade fall inte haft tid att höra landskapsregeringen och att man i många fall där landskapsregeringen hörts enbart haft tillgång till en kort sammanfattning på svenska. Det senare har varit ofta förekommande även under år 2022. Detta är särskilt problematiskt eftersom riksmyndigheterna har behov av att få reda på hur arrangemang som är kopplade till den enskilda propositionen är ordnade på Åland och hur anslutande åländsk lagstiftning fungerar. Det här är viktigt både för att uppfylla självstyrelselagens krav och för att rikets myndigheter ska kunna skapa system som fungerar både på Åland och i resten av landet. När översättningarna är så begränsade som de varit så är det inte möjligt att ge all den information som rikets myndigheter är i behov av. I många fall har det därtill förekommit oklarhet i frågan om vem som har den aktuella lagstiftningsbehörigheten. I sammanhanget kan noteras att Justitieombudsmannen i sitt utlåtande av den 30 maj 2011 Dnr 656/4/09 ansett att syftet med att landskapet hörs inte till fullo uppfylls om landskapsregeringen inte ges möjlighet att studera hela den dokumentation som har bifogats utlåtandebegäran på svenska.

Restriktionerna på grund av Covid-19 pandemin medförde omfattande konsekvenser för det åländska samhället, på ett motsvarande sätt som beskrivs i årsrapporten för hela Finland i avsnitt 1.3.4 "Konsekvenserna av coronavirusepidemin och restriktionerna". Särskilt gränsrestriktionerna drabbade Åland hårt ekonomiskt och socialt och ledde också till personalförsörjningsutmaningar i synnerhet inom sjukvården. Konsekvenser av restriktioner specifikt för gränsregionerna belyses inte alls i årsrapporten. Den utvärdering

av covid-19 pandemins första två år på Åland som gjorts av landskapsregeringen belyser delar av dessa konsekvenser (https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/guidedocument/covid-19_pandemins_forsta_tva_ar_pa_aland_slutversion_27.6.2022.pdf). I utvärderingsrapporten dras dessutom slutsatsen att vissa av de temporära bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar som tillkommit under 2021 har haft negativa sociala och ekonomiska konsekvenser samtidigt som de positiva smittskyddseffekterna av dessa temporära lagändringar starkt kan ifrågasättas. Detta gäller i synnerhet krav på intyg och test vid inresa från utlandet (16 a-c §), möjligheten att använda covidintyg inrikes (58 i-m §) samt vaccinkrav för social- och hälsovårdspersonal (48 a §).

Landskapet Åland började fira 100 år av självstyrelse på Ålands självstyrelsedag den 9 juni 2021 och firandet kulminerade på självstyrelsedagen 2022. Landskapsregeringen ser det som positivt att firandet och statsrådets medverkan i firandet uppmärksammas i årsberättelsen.

I övrigt har landskapsregeringen inte några särskilda synpunkter på årsberättelsen.

Vicelantråd Harry Jansson

Senior rättssakkunnig Niclas Slotte